

SEROTONIN

MIŠEL UELBEK

BOOKA.

Knjiga **100**

MIŠEL UELBEK

SÉROTONIN

Naslov originala

MICHEL HOUELLEBECQ

SÉROTONINE

Copyright © Michel Houellebecq et Flammarion,
2019.

ZA IZDAVAČA

Ivan Bevc

Nika Strugar Bevc

© za srpsko izdanje

BOOKA

11000 Beograd, Kapetan Mišina 8

office@booka.in

www.booka.in

PREVOD S FRANCUSKOG

Vladimir D. Janković

LEKTURA

Agencija Tekstogradnja

KOREKTURA

Borka Slepčević

PRELOM

Bodin Jovanović

DIZAJN KORICA

Ivan Benussi

ŠTAMPA

DMD Štamparija

Beograd, 2019.

Tiraž 3000

Sva prava zadržana.

Nijedan deo ove knjige ne može se koristiti
niti reprodukovati u bilo kom obliku bez pismene
saglasnosti izdavača.

SEROTONIN
MIŠEL UELBEK

Tableta je mala, bela, ovalnog oblika, može se prepoloviti.

Budim se ujutro u pet, ponekad u šest, potreba dostiže vrhunac, to je najbolniji trenutak u mom danu. Prvo uključim električni uređaj za kafu; prethodne večeri napunio sam rezervoar vodom i u filter stavio mlevenu kafu (uglavnom je to *malongo*, i dalje sam prilično zahtevan kad je o kafi reč). Cigaretu ne palim pre nego što popijem prvi gutljaj; to uzdržavanje namećem sebi, to je svakodnevni uspeh koji je kod mene prerastao u glavni izvor ponosa (ovde, pritom, valja priznati da električni uređaji za kafu rade brzo). Olakšanje koje mi donosi prvi dim je trenutno, njegova žestina zapahnjuje. Nikotin je savršena droga, droga jednostavna i teška, koja ne donosi nikakvu radost, koja se u potpunosti definiše žudnjom i prestankom te žudnje.

Nekoliko minuta kasnije, posle dve ili tri cigarete, uzimam tabletu *kaptoriksa* s četvrtinom čaše mineralne vode – uglavnom je to *volvik*.

Imam četrdeset šest godina, zovem se Floren-Klod Labrus i prezirem svoje ime, mislim da sam ga dobio po dvojici svojih predaka, a zbog toga što su moj otac i moja majka želeli

time da ukažu poštovanje svako onom sa svoje strane; sve biva tim pre žaljenja dostojno što ja, zapravo, nemam šta da prebacim svojim roditeljima, oni su u svakom pogledu bili odlični roditelji, davali su sve od sebe da me naoružaju svime što je neophodno kako bih se borio u životu, a ako sam ja u toj borbi i pretrpeo poraz, ako se moj život i skončava u tuzi i patnji, nikako zbog toga ne mogu da optužim njih, već žalostan sled događaja na koji ću već imati prilike da se vratim – i kojim se, istinu govoreći, ova knjiga i bavi – nemam, dakle, ama baš ništa da prebacim svojim roditeljima izuzev te beznačajne, te zlehude, no ipak beznačajne epizode sa imenom, i to ne samo zato što kombinaciju Floren-Klod smatram smešnom već što mi se nijedan od dva elementa iz kojih je to ime sačinjeno ne sviđa, sve u svemu, ako mene pitate, moje ime je jedan potpuni promašaj, tako bar ja mislim. Floren je nekako previše blago, previše blisko ženskom Florens, u jednom gotovo androgenom smislu. Ono ni u najmanjoj meri ne odgovara mom licu, koje krasi energične crte, posmatrane pod izvesnim uglovima čak i surove, koje žene često (neke bar, u svakom slučaju) smatraju muževnim, ali nipošto, ali zaista nipošto kao lice nekog botičelijeuskog pešovana. Što se onog „Klod“ tiče, o tome bolje da i ne govorimo, mene to istog časa podseti na razne Klodee, odmah mi prizove zastrašujuću sliku starog snimka Kloda Fransoe, koji sve ukруг puštaju matori pederi na jednoj večerinki – eto, na to pomislim čim neko izgovori ime Klod.

Nije teško promeniti ime, i kad to kažem, ne mislim da nije teško s birokratskog aspekta, jer s birokratskog aspekta gotovo ništa i nije moguće, birokratija ima za cilj da svede vaše mogućnosti da živite što je više moguće, ako već nije u stanju te mogućnosti jednostavno da satre, sa stanovišta birokratije dobar birokrata je mrtav birokrata, i govorim to

prosto s upotrebne tačke gledišta: dovoljno je predstaviti se pod novim imenom, i posle nekoliko meseci, ili čak nekoliko sedmica, svi živi se na to prime, ljudima više i ne pada na pamet da ste se vi, tamo negde u prošlosti, mogli zvati drugačije. Operacija bi u mom slučaju bila tim jednostavnija zato što moje drugo lično ime, Pjer, savršeno odgovara slici čvrstine i muževnosti, a ja sam oduvek upravo kao takav želeo da se prikažem svetu. Ništa, međutim, nisam preduzeo, nastavio sam da nosim to mrsko ime Floren-Klod, sve što sam uspeo da dobijem od pojedinih žena (od Kamij i od Kejt, da budem precizan, ali vratiću se na to, vratiću se) bilo je da se ograniče na ono „Floren“, dok od društva, generalno, ništa nisam dobio, ni što se toga tiče ni što se tiče bilo čega drugog, okolnosti su me bacale tamo-amo, dokazao sam da sam nesposoban da svoj život uzmem u svoje ruke, muževnost kojom je navodno odisalo moje četvrtasto koščato lice, s tim markantnim crtama, u stvari je bila puki mamac, čista prevara i ništa drugo – prevara, istina, za koju ja nisam bio, i nisam, odgovoran, Bog je tako odlučio, ali nisam, stvarno nisam, nikada nisam bio ništa drugo do jedna nedosledna pičkica, sad sam već napabirčio četrdeset šest godina a da nikada nisam bio u stanju da kontrolišem svoj sopstveni život, rečju: činilo mi se više verovatnim da od druge polovine svog života, u svetlu one prve, neću moći da očekujem ništa drugo do jedno mlitavo, bolno urušavanje.

Prvi poznati antidepresivi (*seropleks, prozak*) povećavali su nivo serotonina u krvi sprečavajući njegovo vezivanje za neurone 5-HT1. Početkom 2007, kad je otkriven *kapton D-L*, otvoren je put novoj generaciji antidepresiva, s jednostavnijim mehanizmom delovanja, budući da su oni pospešivali proces egzocitoze radi oslobađanja serotonina proizvedenog

na nivou gastrointestinalne sluzi. Krajem te godine, *kapton D-L* pušten je u promet pod nazivom *kaptoriks*. Lek se odmah pokazao kao iznenađujuće efikasan, a pacijentima je omogućavao da, s dotad neslućenom lakoćom, obavljaju sve normalne aktivnosti koje podrazumeva življenje u jednom razvijenom društvu (toalet, društveni život sveden na održavanje korektnih komšijskih odnosa, završavanje jednostavnih birokratskih poslova), a da pritom ni u najmanjoj meri, za razliku od antidepresiva prethodne generacije, ne pospešuju sklonost ka samoubistvu ili samopovređivanju.

Najučestalije primećene nuspojave kod uzimanja *kaptoriksa* bile su mučnina, pad libida, impotencija.

Od mučninâ nikad nisam patio.

Priča počinje u Španiji, u provinciji Almerija, tačno pet kilometara severno od Al Alkijana, na putu N 340. Bio je početak leta, sredina jula otprilike, negde kraj druge decenije XXI veka – čini mi se da je predsednik Francuske bio Emanuel Makron. Vreme je bilo sunčano i izrazito toplo, kao i uvek na jugu Španije u to doba godine. U taj rani popodnevni čas, moj terenac mercedes G 350 TD stajao je na parkiralištu benzinske stanice „Repsol“. Upravo sam bio napunio rezervoar dizelom, i sad sam pijuckao koka-kolu zero naslonjen na karoseriju, dok me je sve upornije obuzimala zlovolja na samu pomisao da sutradan dolazi Juzu. U jednom trenutku, jedna folksvagen buba parkirala se preko puta mene, tamo gde se napumpavaju gume.

Iz bube su izašle dve devojke u dvadesetim godinama, i izdaleka se videlo da su veoma lepe, u poslednje vreme bejah zaboravio koliko devojke mogu da budu lepe, i ovo je sad za mene bio šok, kao da sam u nekom pozorištu gde je sve preterano i veštačko. Bilo je toliko toplo da se činilo kao da vazduh lako treperi, kao i asfalt na parkiralištu, bili su to upravo oni uslovi u kojima se javlja fatamorgana. Devojke su, ipak, bile stvarne, a ja u blagoj panici, budući da je jedna od njih krenula u mom pravcu. Imala je dugu svetlokestenjastu kosu, tek blago talasastu, a preko čela nosila tanku

kožnu traku iscrtanu geometrijskim motivima u boji. Belom pamučnom trakom behu joj, manje-više, prekrivene grudi, a kratka suknjica, koja je lepršala oko nje, takođe bela pamučna, izgledala je kao da će se podići na najnezatniji dašak vetra – ali, kad smo već kod toga, ni daška vetra nije bilo, Bog je dobrostiv i milosrdan.

Bila je smirena, nasmejana, kao da ne zna za strah – budi-mo jasni, što se straha tiče, osećao sam ga ja. U njenim očima ogleдали su se dobrota i sreća – već na prvi pogled znao sam da je u životu imala sve sama lepa iskustva i sa životinjama, i s muškarcima, pa čak i s poslodavcima. Što li je sad krenula prema meni, tako mlada i poželjna, u to letnje popodne? Ona i njena drugarica htele su da provere pritisak vazduha u svojim gumama (u gumama svog automobila, to jest; slabo sam se izrazio). Sasvim razborito, uostalom, to preporučuju organizacije koje brinu o bezbednosti saobraćaja u gotovo svim civilizovanim zemljama, pa i u nekim koje to nisu. Ta mlada devojkica, dakle, nije bila samo poželjna i dobrodušna, bila je ujedno i razborita i pametna, te je divljenje koje sam osetio prema njoj raslo iz trena u tren. Da li bih mogao da je odbijem ako mi se obrati za pomoć? Očigledno – ne.

Njena drugarica više je odgovarala standardima koji se u Španiji očekuju – zift crna kosa, oči zagasitosmeđe, tamna put. Ona je nešto manje bila u hipi fazonu, u stvari i ona je bila u fazonu, i te kako, ali manje hipi, a bilo je tu i lake kurvinske primese, probila je levu nozdrvu, i tu se sad presijavao srebrni prsten, a tračica koja je prekrivala njene grudi bila je višebojna, sa agresivnim natpisima, išarana sloganima koji bi se mogli okvalifikovati kao pank, ili kao rok, zaboravio sam po čemu se ono rok i pank razlikuju, pa neka budu pank-rok, da pojednostavimo stvari. Za razliku od svoje drugarice, ona je nosila šorts i, da stvari budu još gore, a

ja stvarno ne znam zbog čega prave tako tesne šortseve, to dupe jednostavno nije moglo a da te ne hipnotiše. Nemoguće, i ja sam se zablenuo, ali sam se prilično brzo usredsredio na situaciju. Prvo što treba proveriti, objasnio sam im, jeste koji je pritisak idealan, s obzirom na određeni model automobila: to najčešće piše na jednoj metalnoj pločici u dnu levih prednjih vrata.

I pločica je zaista bila tamo gde sam rekao da će biti, i ja sam tačno osetio kako njihovo poverenje u moju muževnu kompetentnost raste. Kola im nisu bila pretovarena – za divno čudo, imale su čak mnogo manje prtljaga nego što bi se moglo očekivati, dve torbice u kojima je, po svemu sudeći, bilo po nekoliko pari gaćica i uobičajeni kozmetički proizvodi – pritisak od 2,2 bara biće, znači, sasvim dovoljan.

Preostalo je sad da se pređe na sâm postupak pumpanja guma. Pritisak u prednjoj levoj gumi, odmah sam to konstatovao, nije prelazio jedan bar. Govorio sam im sad najozbiljnije, što će reći s nenametljivom serioznošću prihvatljivom s obzirom na moje godine: dobro su učinile što su se meni obratile, i bilo je to u poslednji čas, nisu bile ni svesne da im preti velika opasnost: kad gume nisu dovoljno napumpane, vozilo slabije prianja uz put, teže se njime upravlja, i gotovo neizbežno dolazi do udesa. To je kod njih izazvalo bezazleno uzbuđenje, ona kestenjasta me je uhvatila za podlakticu.

Valjalo bi naglasiti da su ovi uređaji obično sranje, teško se njima rukuje, treba na osnovu pištanja mehanizma naslutiti kad je dosta, a često morate i da opipate gumu pre nego što stavite kapicu na ventil, lakše je tucati, ako ćemo pravo, intuiciji bliže, siguran sam da su u tome bile saglasne sa mnom, ali nikako nisam znao kako da načnem tu temu, rečju, napumpao sam im prednju levu, a potom i zadnju desnu gumu, one su čučale pored mene, pogledom sledeći

moje pokrete s najvećom pažnjom, na svom jeziku cvrkućući „chulo“ i „claro que si“, a onda sam posao prepustio njima, diskretno im stavivši do znanja da se, pod mojim budnim očinskim okom, same postaraju za druge dve gume.

Ona brineta, ujedno i temperamentnija – to sam sad nedvosmisleno osećao – bacila se na prednju desnu gumu, i bogami je bilo tvrdo, čim je ona klekla, u onom tesno pripijenom šortsiću, a guza joj okrugla, čisto savršenstvo, pa se mrda u ritmu dok ona gleda kako da namesti pisak na ventil; za to vreme kestenjasta je, čini mi se, osetila na kakvoj se vatri pržim, pa me je čak nakratko rukom obujmila oko struka, onako sestrinski.

Došla je, tako, na red i zadnja desna guma, za koju se pobrinula kestenjasta. Erotska tenzija sad je bila podnošljivija, ali se umesto nje, lagano, nametala druga jedna tenzija, ljubavna, jer sve troje smo znali da je to poslednja guma, te da njima ubrzo neće preostati ništa drugo nego da sednu u auto i produže svojim putem.

Ostale su, ipak, sa mnom još nekoliko minuta uglas mi zahvaljujući, što rečima, što gracioznim gestovima, i sâmo njihovo držanje nipošto nije bilo u striktno teorijskim okvirima, ili barem tako ja sad o tome razmišljam, s višegodišnjom distancom, kad god se prisetim da sam nekada i ja, u prošlosti, imao neki erotski život. Pitale su me iz koje sam zemlje – iz Francuske, inače, mislim da to dosad nisam pomenuo – te kako mi se dopada njihov kraj, ali i, konkretno, znam li neka fina mesta tu u blizini. U izvesnom smislu da, bio je tu jedan bar u kojem su služili tapas, ali gde se moglo i obilno doručkovati, a taj bar se nalazi baš preko puta mesta gde sam ja odseo. Tu je u blizini bio i jedan noćni klub, malo dalje samo, za koji bi se takođe moglo reći da je simpatično mesto. Ima mesta i kod mene, mogao bih da ih primim makar na jednu

noć, i čini mi se (ali sad pričam koješta, iz ove perspektive) da bi i tamo moglo da nam bude sasvim fino. Nisam, međutim, rekao ništa od svega toga, opredelio sam se za sintezu, na široko im objašnjavajući kako je ovaj deo Španije lep (što je bila istina) i da sam ovde srećan (što nije bila istina, pri čemu skori dolazak Juzu svakako neće popraviti stvari).

I najzad su otišle mašuci mi, buba je izvela polukružno na parkiralištu, a onda izbila na regionalni put koji, potom, izlazi na nacionalni auto-put.

Više je stvari tu moglo da se desi. Da smo mi to igrali u nekoj romantičnoj komediji, ja bih, posle nekoliko sekundi dramskog oklevanja (u toj fazi važno je kako će glumac odigrati, mislim da bi Kev Adams tu bio dobar), ukratko, skočio za volan mog mercedesa, brzo bih sustigao bubu na auto-putu, pretekao bih je mašuci pomalo blesavo rukom (kako to čine glumci u romantičnim komedijama), buba bi stala u zaustavnu traku (u stvari, u klasičnoj romantičnoj komediji verovatno bi bila samo jedna devojka, bez sumnje ona kestenjasta), i odigrali bi se onda razni ti dirljivi ljudski činovi, dok pored nas brišu šleperi, mimoilazeći nas na udaljenosti od nekoliko metara. Scenarista bi, za tu scenu, imao valjanog razloga da temeljno poradi na tekstu.

Da smo se kojim slučajem našli u porno-filmu, nastavak bi bio predvidljiviji, a značaj dijaloga manji. Svi muškarci vole mlade devojke, ekološki osveščene, koje vole trojku – u stvari, skoro svi muškarci, a ja svakako.

Mi smo, međutim, bili u stvarnosti, pa sam se samo vratio kući. Imao sam erekciju, što i nije moglo da me iznenadi s obzirom na razvoj događaja tog popodneva. To sam regulisao na uobičajen način.

Te devojke, a posebno ona kestenjasta, mogle su dati izvestan smisao mom boravku u Španiji, a razočaravajući i banalni zaključak tog popodneva samo je okrutno istakao nešto nepobitno: nisam imao ama baš nikakvog razloga da budem tu gde sam. Onaj stan bio sam kupio zajedno s Kamij, za nju. U to vreme smo razmišljali kao par, o tome da se konačno skrasimo, o romantičnoj vodenici negde u Krezu ili šta znam gde, jedino možda ideja da se prave deca nije bila u opticaju – ali bilo je to samo u tom, jednom trenutku. Meni je to bila prva kupljena nekretnina i, do daljeg, poslednja.

Mesto joj se na prvi pogled dopalo. Bilo je to jedno naturističko odmaralište, mirno, udaljeno od ogromnih turističkih kompleksa koji se protežu od Andaluzije do Levanta, a čije stanovništvo mahom čine penzioneri sa evropskog severa – Nemci, Holanđani, tu i tamo neki Skandinavac, naravno uz nezaobilazne Engleze, s tim što, zanimljivo, nije bilo Belgijanca, iako je celo odmaralište – što po arhitektonskom rešenju paviljonâ, što po rasporedu tržnih centara, i načinu na koji su bili opremljeni barovi – odisalo njihovim prisustvom, štaviše bilo je to mesto kao stvoreno za Belgijance. Većina tih što je tamo boravila završila je svoje karijere u oblasti obrazovanja, bilo je tu i mnogo činovnika u najširem smislu reči, srednji stručni kadar. Sada su mirno privodili svoj život

kraju, nisu kasnili na aperitiv, svoje otromboljene guzice, oklembesene sise i zamrle kite dobrodušno su šetali od bara do plaže i natrag. Nisu dizali prašinu, nisu pravili probleme u svom okruženju, učtivo bi prostrli peškire po plastičnim stolicama bara *No problemo* pre nego što će sestiti, pa se, s prekomernom pažnjom, zagledati u inače prilično jezgrovit je- lovnik (uljudnost je nalagala da se, unutar odmarališta, prostiranjem peškira izbegne dodir između dela nameštaja za zajedničku upotrebu i intimnih delova tela korisnikâ usluga, moguće vlažnih).

Bila je tu i druga vrsta klijentele, ne tako brojna, ali zato aktivnija, koju su činili španski hipici (toj je sorti, čega sam tek naknadno, s bolom, postao svestan, pripadao i onaj de- vojački par kojem sam pomogao oko guma). Neće biti zgo- reg da napravimo kratak osvrt na noviju istoriju Španije. Od smrti generala Franka 1975, Španija (španska mladež, tačnije) suočila se s protivrečnim tendencijama. Prva, nepo- sredno proistekla iz šezdesetih, na pijedestal je uzdizala slo- bodnu ljubav, nudizam, oslobađanje radničke klase i takve stvari. Druga, koja će se bespogovorno nametnuti osamde- setih, visoko je vrednovala takmičarski duh, tešku porno- grafiju, cinizam i berzanske opcije, dobro sad, pojednosta- vljujem malo, ali ako ne pojednostavljujemo, ništa nećemo postići. Pobornici one prve tendencije, čiji je poraz unapred bio programiran, počeli su malo-pomalo da se priklanjaju prirodnim resursima, poput ovog skromnog nudističkog od- marališta u kojem sam ja, je li, kupio stan. Da li je do tog programiranog poraza već došlo, bespovratno? Na osnovu nekih fenomena koji su postali приметni znatno posle smrti generala Franka, kao što je, na primer, pokret *Indignadosa*,¹

---

1 Ozlojeđeni, gnevni. (Prim. prev.)

moglo se zaključiti da nije. Isti zaključak mogao sam izvesti i posle tog uznemirujućeg popodneva koje me je totalno pokopalo, a na osnovu samog prisustva te dve devojke na benzinskoj stanici „Repsol“ kod Al Alkijana – čekajte, da li bi ženski rod od reči *indignado* trebalo da bude *indignada*, jesam li ja to, u stvari, imao priliku da se nađem u prisustvu dve zanosne *indignade* – no ja nikad neću saznati šta bi bilo da je bilo, jer svoj život nisam uspeo da približim njihovom životu, a mogao sam lepo da im predložim da navrate do mog nudističkog odmarališta, možda bi ona brineta i otišla, ali ja bih bio sasvim zadovoljan kestenjastom, naposletku, sve to pomalo, da tako kažem, gubi konture u mojim godinama, ta obećanja sreće, ali stoji da sam noćima posle tog susreta sanjao o tome da je kestenjasta, evo, došla i kuca mi na vrata. Došla, mene traži, i mom lutanju u ovom svetu došao je kraj, vratila se da, dok dlanom o dlan, spase moju kitu, moje biće i moju dušu. „I u domu svom, slobodno i smelo, u gospodaricu prodirem.“ U nekim od tih snova ona bi mi jasno naznačila da je njena drugarica brineta čeka u kolima, čisto da proveri da li bi i brineta mogla da se popne do stana, da nam se pridruži; ali san se u toj verziji javljao sve ređe i ređe, scenario se pojednostavljivao, i na kraju više nikakvog scenarija nije ni bilo, čim bih otvorio vrata, nas dvoje bismo kročili u jedno prostranstvo jarko obasjano, neopisivo. Ovakva snatrenja pohodiće me još bezmalo pune dve godine – ali dajte da ne srljamo unapred.

U tom trenutku, dakle, koliko sutradan posle podne moj je zadatak bio da odem da sačekam Juzu na aerodrom u Almeriji. Juzu nikad ranije nije tu boravila, ali ja sam bio siguran da će joj se mesto zgaditi. Prema nordijskim penzionerima, ono, sigurno neće osetiti nikakvo gađenje, španski hipici u

njoj će pobuditi možda samo prezir i ništa drugo, nijedna od te dve kategorije (koje žive u miroljubivoj koegzistenciji bez većih teškoća) ne može uticati na njenu elitističku viziju društvenog života i sveta uopšte, svi ti ljudi, definitivno, nemaju *klasu*, kao što, uostalom, ni ja nemam *klasu*, ali zato sam imao novca, ne baš malo novca, ako ćemo pravo, i to posle raznih nekih okolnosti o kojima ću možda pričati kasnije, kad budem imao vremena, a kad sam već rekao sve što u osnovi i ima da se kaže o mom odnosu s Juzu, prirodno bi bilo zaključiti da sam morao da je ostavim, očigledna stvar, šta drugo, pa i više od toga, nikada nije trebalo ni da počnemo da živimo zajedno, jedino što je meni bilo potrebno mnogo, mnogo vremena da preuzmem kontrolu nad svojim životom, o čemu sam već pričao, s tim što i tad, kad sam tu kontrolu preuzeo, veći deo vremena nisam bio u stanju da je sačuvam.

Lako sam našao mesto na aerodromu, parkiralište je bilo i veće nego što treba, u svakom slučaju veće nego što je bilo potrebno tom delu Španije, a koje je bilo zamišljeno u skladu s predviđenim kolosalnim uspehom turizma do kojeg nikad nije došlo.

Meseci behu prošli otkako sam poslednji put spavao s Juzu, i meni nikako na pamet nije padalo da opet počnem s tim, ma ni u kom slučaju, zbog raznih razloga koje ću neizostavno objasniti kasnije, u suštini, meni ni tad nije bilo jasno zbog čega sam uopšte organizovao taj odmor, i već sam razmišljao o tome, dok sam čekao sedeći na plastičnoj klupi u aerodromskom holu, da taj odmor malo skratim – prvobitno sam bio predvideo da traje dve nedelje, ali jedna nedelja biće sasvim dovoljna, slagaću da imam neke profesionalne obaveze, na to drolja neće imati šta da kaže, ona je u celosti zavisila od moje kinte, i to mi je davalo izvesna prava.

Let s aerodroma Pariz-Orli nije kasnio, terminal za dolazke bio je ugodno klimatizovan, a na njemu maltene ni žive duše – turizam u provinciji Almeriji je, doista, tonuo sve dublje i dublje. U trenutku kad je na elektronskoj tabli osvanuo podatak da je avion sleteo, malo je nedostajalo da ustanem i zaputim se ka parkiralištu – ona pojma ne bi imala ni koju adresu da traži, ne bi nikako mogla da me nađe. Brzo sam razmišljao: trebalo bi, danas-sutra, da se vratim u Pariz, makar i iz profesionalnih razloga, taj moj posao u Ministarstvu poljoprivrede već mi se bio praktično smučio isto koliko i moja družbenica Japanka, bio sam se do grla zaglibio, ima ljudi koji i za manje počine samoubistvo.

Bila je, kao i obično, besprekorno našminkana, skoro oslikana, jarkocrveni ruž za usne i ljubičasta senka za oči samo su dodatno naglašavali njen bleđ ten, njenu „porcelansku“ put, kako to govore u romanima Iva Simona, sećam se sad da se ona, u stvari, nikad nije sunčala, bleđunjava je bila ta pût (no dobro, porcelanska, da bude u maniru Iva Simona), što Japanci smatraju vrhuncem otmenosti, ali, opet, šta da radi čovek u jednom španskom primorskom odmaralištu ako neće da se sunča, sama zamisao da se tako provede odmor neporecivo je besmislena, koliko večeras ima da promenim datum povratka u hotelskoj rezervaciji, i jedna nedelja je previše, što od godišnjeg ne sačuvati nekoliko dana za proleće, kad trešnje cvatu u Kjotu?

Sa onom kestenjastom bi sve bilo drugačije, ona bi se na plaži skinula bez trunke ozlojeđenosti i prezira, poput neke poslušne Izraelke, ne bi joj smetale stomačine debelih nemačkih penzionerki (takva je sudbina žena, zna i ona to, još otkako nam se Hrist prikazao u svoj svojoj slavi), i izložila bi sunčevim zracima (i pogledima nemačkih penzionera, koji

sigurno ne bi dangubili) veličanstven prizor svojih savršeno oblih guzova, svoje nevine, no ipak izbrijane pičkice (jer Bog nam je dozvolio da se podičimo ukrasima svojim), a meni bi se opet digao, digao bi mi se kao pravom sisaru, s tim što mi ga ona ne bi posisala odmah tu, na plaži, ipak je to porodično nudističko odmaralište, uzdržala bi se i ne bi šokirala nemačke penzionerke koje u ranu zoru upražnjavaju hata jogu na plaži, ali ja bih, uprkos svemu, naslutio da ona želi to da uradi, i moja bi muškost doživela svojevrstan preporod, a ona bi sačekala dok zajedno ne uđemo u vodu i ne odmaknemo pedesetak metara od obale (plaža je bila takva da moraš dugo da ideš da ti voda dođe preko glave), pa bi tek onda vlažne delove svog tela ponudila mom pobedonosnom falusu, a kasnije bismo večerali *arroz con bogavantes* u nekom restoranu u Garuči, romantika i pornografija išle bi ruku pod ruku, dobrota Tvorčeva manifestovala bi se svom svojom silinom, ukratko, moje misli su letele tamo-amo ali sam ipak uspeo da, koliko-toliko, na lice namaknem izraz zadovoljstva kad sam ugledao Juzu kako ulazi u aerodromski hol, sred gusto zbijene horde australijskih turista s rančevima na leđima.

Ovlaš smo se poljubili, pa dobro, obrazi su nam se očešali jedan o drugi, ali i to je već bilo previše, ona je odmah sela, otvorila neseser (čiji je sadržaj bio strogo u skladu s normama koje su vazduhoplovne kompanije nametnule u vezi s ručnim prtljagom), pa je nastavila da se puderiše ne obraćajući pažnju na traku za prtljag – bilo je očigledno da je meni zapalo da teglim te stvari.

A njen prtljag bio mi je, silom prilika, odranije dobro poznat, bila je to neka čuvena marka koju sam u međuvremenu, istina, bio zaboravio, *zadig i volter* ili *paskal i blez*, fora je bila u tome da se na tkanini reprodukuje jedna od onih

renesansnih geografskih karata na kojima je ovozemaljski svet predstavljan u vrlo približnoj formi, ali sa starinskom legendom u stilu: „Ovde mora da ima tigrova“, ali šta sad, prtljag joj je bio šik, ekskluzivnost tih predmeta bila je dodatno naglašena činjenicom da nisu imali točkiće, za razliku od vulgarnih *samsonajta* koje je vukao srednji kadar, trebalo je, dakle, dobroano *tegliti*, baš kao što su u viktorijanskoj eri teglili one elegantne kovčege.

Kao i sve zemlje Zapadne Evrope, i Španija je, ušavši u smrtonosni proces povećanja produktivnosti, malo-pomalo počela da istiskuje sve nekvalifikovane radnike, koji su nekada doprinosili tome da život bude makar malo manje neugodan, osuđujući o istom trošku većinu svoje populacije na masovnu nezaposlenost. Takav prtljag, bio on sa znakom *zadig* i *volter* ili, svejedno, *paskal* i *blez*, bio je lišen svakog smisla u jednom društvu u kojem zanimanje *nosača* više nije postojalo.

To više, očigledno, nije bio slučaj, ali u stvari, ne, nije tako, govorio sam sebi dok sam s pokretne trake skidao jedan, pa drugi komad Juzuinog багаža (jedan kofer, plus jedna putna torba gotovo identične mase, sve zajedno mora da je imalo četrdesetak kilograma): nosač, to sam bio ja.

Obavljao sam i dužnost šofera. Nedugo pošto smo izbili na auto-put A7, ona je uključila svoj ajfon i stavila u uši slušalice, da bi potom oči pokrila trakom namočenom u losion od aloja vere. Kad se ide ka jugu, sad konkretno u smeru ka aerodromu, taj auto-put umeo je da bude opasan, nije bila retkost da neki vozač šlepera, Letonac ili Bugarin, izgubi kontrolu nad vozilom. U suprotnom smeru, tek su polazile na put flotile kamiona koje prehranjuju Severnu Evropu povrćem uzgajanim pod plastenicima koje beru ilegalci iz Malija, za njihovim volanima sedeli su ispravani šoferi, tako da sam bez ikakvih problema pretekao dobru tridesetinu kamiona pre nego što sam stigao do izlaza 537. Na prilazu dugačkoj krivini što vodi ka vijaduktu iznad Ramble del Tezoro, bankine nije bilo na potezu od preko petsto metara; da skončam celu stvar, dovoljno je bilo da se uzdržim od poriva da okrenem volan. Na tom mestu uspon je bio veoma strm, s obzirom na postignutu brzinu čovek se mogao nadati savršenom padu, vozilo ne bi ni okrnulo stenovitu padinu, razbilo bi se direktno dole, sto metara niže, znači trenutak čistog užasa, a onda bi sve bilo gotovo, i ja bih vratio Gospodu svoju nesigurnu dušu.

Bilo je vedro i mirno, brzo sam prilazio početku krivine. Zamurio sam, obema rukama čvrsto stegnuo volan, nekoliko

sekundi, sigurno manje od pet, vladali su neka paradoksalna ravnoteža i apsolutni mir, ili sam to ja imao utisak da sam iskoračio iz vremena.

Grčevitim pokretom, potpuno nevoljnim, naglo sam skrenuo ulevo. U pravi čas, desni prednji točak nakratko je okrenuo kamenu ivicu puta. Juzu je strgnula masku s lica i izvadila slušalice iz ušiju. „Šta se dešava? Šta se dešava?“, besno je ponavljala, besno, ali i pomalo uplašeno, i ja sam počeo da se poigravam tim strahom. „Sve je u redu...“, rekao sam što sam mirnije mogao, blagim tonom civilizovanog serijskog ubice, tu mi je kao uzor poslužio Entoni Hopkins, zanosan i gotovo nenadmašan, jedan od onih ljudi koje bi, u jednom trenutku u životu, trebalo da upoznamo. Ponavljao sam potom, još blažim tonom, maltene hipnotizerskim tonom: „Sve je u redu...“

Ništa, u stvari, nije bilo u redu; upravo sam bio propustio drugu priliku da se oslobodim.

Kao što sam i očekivao, Juzu je smireno, nastojeći da ne pokaže preveliko zadovoljstvo, prihvatila moju odluku da skratim naš odmor na nedelju dana, i imao sam utisak da ju je moje obrazloženje, da imam neke profesionalne obaveze, smesta ubedilo; nju je, istinu govoreći, bolelo uvo za to.

Taj moj izgovor, uostalom, i nije bio sasvim neosnovan, na odmor sam i krenuo pošto sam prethodno podneo izveštaj o proizvođačima kajsija u Rusijonu, i sâm zgađen ispraznošću zadatka koji mi je poveren, onoga časa kad budu potpisani ugovori o slobodnoj trgovini sa zemljama Merkosura, o čemu su upravo vođeni pregovori, svima će postati jasno da proizvođači kajsija iz Rusijona nemaju nikakve šanse, zaštita koju je ponudio Savez organizacija proizvođača pod firmom „Crvena kajsija Rusijona“ bila je tek jedna prezrenja dostojna farsa, najezda argentinskih kajsija postala je neminovnost, rusijonski proizvođači kajsija uveliko su se već mogli smatrati praktično mrtvima, ni jedan jedini neće preteći, ma ni jedan, čak ni onaj jedini što preživi pa posle broji leševe.

Ja sam u to vreme bio, čini mi se da to nisam pomenuo, zaposlen u Ministarstvu poljoprivrede, moje glavno zaduženje bilo je da sastavljam beleške i izveštaje koji se šalju nadležnim savetnicima pri vladama evropskih zemalja, u najvećem broju slučajeva, a ponekad i velikim trgovinskim

lancima, sve radi „definisanja, pružanja podrške i zastupanja pozicija francuske poljoprivrede“. Moj status u ministarstvu, a radio sam pod ugovorom, garantovao mi je visoka primanja, znatno viša od onih koja bi po važećem zakonu mogla da sleduju jednom stalno zaposlenom činovniku. Toлика plata i jeste, u izvesnom smislu, bila opravdana, francuska poljoprivreda jedna je kompleksna i raznovrsna oblast, retki su oni koji vladaju problematikom u svim njenim granama, a moji izveštaji bili su, sve u svemu, na ceni, uvažavana je moja sposobnost da uđem u samu suštinu stvari, da se ne pogubim u mnoštvu brojki, da izdvojim samo one ključne elemente. S druge strane, nisam mogao a da ne načinim impresivan niz propusta u odbrani pozicija francuskih poljoprivrednika, ali ti propusti u osnovi i nisu bili moji, više su za njih bili odgovorni ti savetnici, sorta retka i tašta, koji su mogli da greše koliko hoće a da zbog toga ne ispaštaju, imao sam posla s nekolicinom takvih (vrlo retko je to bivalo, uglavnom smo opštili putem imejla), i ti kontakti ispunili bi me osećanjem mučnine, nisu to najčešće bili diplomirani agronomi već nekadašnji učenici trgovačkih škola, a prema trgovini i svemu što se kao trgovina predstavlja ja sam oduvek osećao samo gađenje, koncept „visokih komercijalnih studija“ u mojim očima je predstavljao skrnavljenje samog pojma studija, ali, na kraju krajeva, uobičajena je pojava da se za te savetničke funkcije uzimaju mladi ljudi koji su završili visoke komercijalne studije, njihov zadatak, da ugovaraju poslove, oduvek je bio isti, bez obzira na to da li je reč o džemu od kajsija iz Eksa, mobilnim telefonima ili raketama arijana, pregovaranje je svet za sebe, u kojem važe posebni zakoni, svet u koji nepregovarači nikada neće imati pristupa.

Pa ipak, latio sam se bio tih svojih beležaka o proizvođačima kajsija iz Rusijona, seo sam u sobu na spratu (stan je bio

na dva nivoa), i narednih nedelju dana Juzu gotovo da nisam ni viđao; prva dva dana jesam ulagao izvestan napor ne bih li joj se s vremena na vreme pridružio na donjem nivou, tek da održim tu iluziju bračnog kreveta, a onda sam i od toga odustao, prešlo mi je u naviku da jedem sam, u tom baru s tapasima, jednom zaista prilično finom mestu, gde mi ne beše dato da sednem sa onom kestenjastom iz Al Alkijana, da bih potom, kako su dani odmicali, počeo tu da provodim čitava popodneva, taj vremenski prostor u komercijalnom smislu nimalo dinamičan, ali sa društvenog stanovišta vaza živ, koji u Evropi deli ručak od večere. Atmosfera je bila opuštena, bilo je tu ljudi pomalo nalik meni, ali u gorjoj situaciji, ako se ima u vidu da su imali dvadeset ili trideset godina više od mene, te je njima presuda već bila uručena, bili su već *porażeni*, mnogo je udovaca bilo u popodnevnim časovima u tom baru s tapasom, ni nudiste udovištvo ne mimoilazi, a bilo je, naravno, i udovica, pa i udovaca homoseksualaca, onih čiji su se krhkiji družbenici već vinuli put pešovanskog raja, razlike u seksualnoj orijentaciji tu su već, činilo se, i izgubile svaku težinu, u tom baru s tapasom, koji su starci očigledno odabrali da tu okončaju život, pri čemu je ta nivelacija doprinosila jasnoj diferencijaciji na nacionalnoj osnovi: za stolovima u bašti lako su se mogli raspoznati engleski od nemačkog dela; ja sam bio jedini Francuz; što se Holandšana tiče, to su vam stvarno bile fufe koje mogu da sede gde bilo, o toj rasi trgovaca-poliglota i oportuniste moglo bi da se tera do sto i nazad. Sve se to odvijalo lagano, u tempu *serveza* i *platos combinados*, ambijent je, sve u svemu, bio veoma miran, ton razgovora odmeren. S vremena na vreme, ipak, naišao bi talas mladih *indignadosa*, pravo s plaže, kose devojaka još su bile vlažne, i žamor u objektu postao bi glasniji. Ne znam šta je Juzu tu uopšte tražila, pošto

se već nije sunčala, bez sumnje je gledala neke japanske serije na netu; pitam se i sad u kojoj je ona meri uopšte mogla da razume celu tu situaciju. Jedan običan *gaiđin* kao ja, ponikao u jednoj sasvim običnoj sredini, kadar da namakne pristojnu platu, ali ni po čemu inače bajan, po prirodi stvari trebalo bi da se oseća beskonačno počastvovanim što dane provodi s jednom Japankom, i to Japankom mladom, jebozovnom, izdankom ugledne japanske porodice i, uza sve to, povezanu s najistaknutijim umetnicima dveju hemisfera, teorijski gledano, bilo je to neoborivo, ja jedva da sam bio dostojan da joj raskopčam sandale, problem je u tome što sam ja napadnije iskazivao ravnodušnost prema bilo mom, bilo njenom statusu, jedne večeri, kad sam krenuo do frižidera po pivo, naleteo sam na nju u kuhinji i otelo mi se jedno „skloni se, droljetino“, a onda sam dohvatio pakovanje *san migela* i maznuo malo čoriza, i ona je, da skratim, sigurno bila pomalo zbunjena te nedelje, pozivati se na svoj visoki status u društvu sigurno nije poželjno kad postoji opasnost da vam onaj drugi podrigne u facu ili vam prdne pod nos, sigurno je postojalo mnogo ljudi kojima je mogla da poveri svoju muku, njena porodica bi odmah iskoristila priliku, zaključili bi da je krajnje vreme da se ona vrati u Japan, i svakako svojim drugaricama, drugaricama ili poznanicama, i mislim da je obilno koristila Skajp tokom tih nekoliko dana dok sam se ja pomirio s tim da ću proizvođače kajsija iz Rusijona ipak pustiti niz vodu, pa nek propadnu, šta ću, danas mi se čini da je ravnodušnost koju sam u tim danima gajio prema proizvođačima kajsija iz Rusijona predstavljala svojevrsnu najavu ravnodušnosti koju ću docnije, u odsudnom trenutku, osećati prema mlekarima iz Kalvadosa i s Lamanša, kao i one još dublje ravnodušnosti koju ću, kasnije još, početi da ispoljavam prema svojoj sopstvenoj

sudbini, a zbog koje sam u tom trenutku počeo da žudim za društvom starijih, do kojih, paradoksalno, i nije bilo tako lako doći, jer bili su spremni da me demaskiraju kao lažnog starca, naročito mi je u sećanju ostalo kako me je otkačila nekolicina penzionera Engleza (što i nije bilo tako strašno, Englez nikad nikog ne prihvata, Englez je gotovo isto toliko rasista koliko i Japanac, na neki način čak i blaža verzija Japanca), ali i Holanđana, koji me sigurno nisu odbacivali zbog ksenofobije (kako bi jedan Holanđanin pa i mogao da bude ksenofobičan, to su već protivurečni pojmovi, Holandija nije država, to je pre jedno preduzeće), no kako niko od njih nije hteo da mi dozvoli pristup svom staračkom svetu, pa nisam mogao pred njima da se prikažem u pravom svetlu, a ni oni nisu mogli da se otvore preda mnom, da mi pričaju o svojim problemima s prostatom i svojim bajpasom, lakše su me, na moje iznenađenje, prihvatili *indignadosi*, njihova mladost išla je ruku pod ruku s nepatvorenom naivnošću, tih dana sam mogao da promenim ciljnu grupu, i trebalo je to da učinim, imao sam mnogo čemu da ih naučim, savršeno dobro sam poznao nusproizvode agroindustrije, njihov militantizam bi, u dodiru sa mnom, postao konzistentniji, tim pre što je politika Španije prema genetski modifikovanoj hrani bila više nego sporna, Španija je bila jedna od najliberalnijih i najneodgovornijih evropskih zemalja u pogledu GMP-a, cela Španija, svi ti *kamposi* španski mogli su svaki dan da se pretvore u genetsku bombu, dovoljno bi, u suštini, bilo naći jednu devojkicu, uvek je dovoljno naći jednu devojkicu, ali nije se desilo ništa što bi mi pomoglo da zaboravim onu kestenjastu iz Al Alkijana, i ja sad, sa ove distance, ne optužujem za to čak ni *indignade* koje sam tamo viđao, ne mogu, štaviše, da se setim ni njihovog odnosa prema meni, kad sad o svemu tome razmišljam, imam utisak da su na neki površan

način bile blagonaklone prema meni, ali pretpostavljam da sam i ja njima bio tek površno pristupačan, uništio me je Juzuin dolazak, nema sumnje da je trebalo da se ratosiljam Juzu, i to da je se ratosiljam što pre, nisam ni bio u stanju da zapazim kvalitete tih devojaka, a sve i da sam zapazio, nisam bio u stanju da poverujem u njihove draži, ličile su mi na dokumentarac o Bernskom Oberlandu koji je snimila neka izbeglica iz Somalije. Svaki dan mi je sve bolnije padao usled činjenice da se ništa opipljivo nije dešavalo i da mi je, jednostavno, ponestajalo razloga da živim, na kraju sam, čak, načisto ostavio na cedilu proizvođače kajsija iz Rusijona; nisam više često odlazio u kafe, iz straha da ću tamo naići na neku *indignadu* obnaženih dojki. Gledao sam kako se sunčeva svetlost pomera preko podnih pločica, tamanio boce brendija *kardenal mendoza*, i to je, manje-više, bilo sve.